

Chișinău

ARTĂ
CERCETARE
ÎN SFERĂ
PUBLICĂ

15.09.2010 – 15.10.2010

Jocul cu memorii. Cum să explici monumentul unui popor?

În Chișinău avem cel puțin cinci monumente sovietice importante. Proiectul de față își propune o intervenție de re-semnificare a monumentelor. Această resemnificare este strict necesară pentru că actualul înțeles a monumentelor este anacronic și slujește unei ideologii și forme de putere care e în totalitate condamnată. În acest fel, se pot prezerva aceste relicve ale artei timpului dându-li-se o nouă semnificație în memoria socială prin simpla schimbare a titlurilor pe care le poartă. În cazul de față vehiculul principal al ideologiei socialiste, în aceste lucrări, este dat de titlurile lucrărilor, în rest ele nu sunt decât niște tradiționale monumente tipice cu pedestal, cu anumite personaje cocoțate acolo sus, executate într-o manieră realist constructivistă. Odată ce sunt schimbate denumirile, monumentele își schimbă și sensul. Cu acest proiect artistul își propune, de facto, schimbarea provizorie a denumirilor monumentelor, prin titluri noi aplicate deasupra denumirilor existente, fără a deteriora în nici un fel forma actuală a lucrărilor de artă, în așa fel încât la finalizarea proiectului monumentele vor reveni la forma actuală inițială.

Dumitru OBOROC. Născut în Republica Moldova în 1981. Urmează studiile liceale și universitare de artă în Iași, România. În prezent locuiește și lucrează în Iași și Chișinău. A făcut studiile la liceului de artă „O. Băncilă” Iași (1997-2001), Universitatea „Al. I. Cuza” Iași, Facultatea de Filosofie, secția Sociologie (2001-2005), Universitatea de Arte „G. Enescu” Iași, Facultatea de Arte Plastice, Decorative și Design, secția Sculptură (2003-2007), Master Filosofia Artei și Management Cultural, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași; Master Arte Plastice, Universitatea de Arte „G. Enescu”, Iași (2007- prezent). O serie dintre ultimele proiecte sunt axate pe analiza vizuală a contextului cultural și a politicilor identitare din Basarabia. În prezent, zona de preocupare este cea a unui răspuns vizual artistic la unele moșteniri istorice ce afectează aspecte culturale, sociale și politice din Basarabia și analiza importanței acestora în practica artistică. Mediile de exprimare, în general, sunt cele ale obiectului, instalației și fotografiei.

7.09.2010 – 15.10.2010

STEFAN cel MARE eto LENIN

Proiectul se referă la istoria trecută, prezentă și viitoare și la memoria străzilor din Chișinău. Unele nume de străzi din Chișinău au fost schimbate de-a lungul istoriei – în funcție de diferitele regimuri politico-ideologice – de cel puțin cinci ori. Acest număr va crește cu siguranță în timp, având în vedere actuala situație confuză a moldovenilor, cu identitatea lor neclară, prinsă între Est și Occident: Moldova a făcut parte din România în perioada interbelică, apoi Moldova a fost încorporată în Uniunea Sovietică la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial. În fine, Moldova a devenit independentă de URSS în 1991 și este posibil să se îndrepte către aderarea la UE, cu toate că pe teritoriul moldovean, la est de Nistru, mai sunt încă trupe rusești ce susțin majoritatea slavă din regiune.

Identitățile multiple ale locuitorilor Moldovei sunt de altfel punctul de investigație al intervenției – localnicilor li se vor cere indicații de adrese folosind numele străzilor din perioada regimului sovietic și numele actual al străzilor – schimbate după mișcările politice din '89 –, și apoi li se va cere să prezică posibilele viitoare nume ale străzilor. Cu ajutorul locuitorilor Chișinăului se va alcătui o colecție de opinii și concepte ale localnicilor privind direcțiile trecute, prezente și viitoare ale cetățeniei oamenilor și ale identității statului. Filmul video rezultat va rula pe ecrane în microbuze și în Muzeul Gloriei Muncii.

Flo KASEARU locuiește în Tallinn. Are o licență în pictură și face acum un masterat de fotografie la Academia Estonă de Arte. În anii 2006/2007 a participat la un schimb de studenți, plecând la Universităt der Künste din Berlin, la studioul Rebeccăi Horn, unde a început să lucreze în domeniile video art și performance. În anii 2009/2010 a participat la un program de schimb de studenți la Istanbul. Subiectele ce o interesează merg de la explorarea spațiului public, la analiza valorilor naționale sau a comportamentului mulțimilor, până la educația artistică și criticii de artă etc. În munca ei, artista este implicată în investigarea domeniului critic juxtapus fenomenelor culturale, neimplicat direct în politic. Artista lucrează, de obicei, la mai multe proiecte diferite, care pot fi prezentate fie individual (video, instalație, fotografie, performance și chiar pictură) sau prin integrarea tuturor acestor mijloace. Lucrările sale sunt vizionate și expuse la evenimente din Estonia și din străinătate.

22.09.2010 – 15.10.2010

Cantina

Indre Klimaite se află deja în al doilea an de cercetare a fenomenului cantinelor în țările ex-sovietice; artista este interesată în special de valoarea simbolică, estetică, culturală pe care acestea le reprezentau în acea vreme. Prima parte a proiectului ei s-a desfășurat în Lituania. Artista a adunat toate informațiile disponibile despre cantinele existente și funcționale din Vilnius și Kaunas, iar rezultatul acestui studiu, Ghidul cantinelor 2009, a fost publicat. Indre Klimaite a fost mai mult ocupată cu documentarea fenomenului, fotografiind și intervievând muncitorii, mai ales că fenomenul dispărea aproape văzând cu ochii. De data aceasta, în Chișinău, a dorit mai ales să vadă cum se poate mări efectul și cum se poate comunica mesajul prin fotografie, folosind baza documentară și scenariile. Unde începe interferența artistului? Se estompează granițele dintre fotografia-documentar și cea "aranjată" pentru a obține un impact mai puternic. După câteva zile de fotografiere cu trei fotografi diferiți, vor fi expuse câteva din cele mai bune imagini.

Noua abordare a proiectului privind cantinele din Chișinău a însemnat aranjarea unei intervenții artistice în cantină. De această dată, timp de trei zile, Indre Klimaite a rearanjat în moduri inedite mesele din cantina fabricii Vibropribor (Str. Gagarin 10). Totul a fost filmat și s-au făcut trei filme pentru fiecare aranjare a meselor din fiecare zi. Filmele arată modul în care aranjarea meselor afectează comportamentul oamenilor; pe de altă parte, ele subliniază de asemenea eternitatea unei obișnuințe. Pe măsură ce urmărește filmele, privitorul simte că și dacă s-ar scoate complet mesele din sală, clienții tot ar veni, așezându-se pe jos ca să mănânce, pentru că de asta vin acolo.

Indre KLIMAITE, născută în 1979, locuiește în Haga, în Olanda, și din 2000 lucrează ca designer grafic. În 2001 a absolvit Academia de Arte din Vilnius, Lituania și a început să lucreze la firma de publicitate Brand Sellers DDB. În 2002 s-a mutat în Olanda pentru a studia la cursul de masterat Type&Media de la Academia Regală de Arte (KABK) din Haga. A deschis propriul ei studio de comunicații vizuale, ILEGAL, în 2004. (www.illegal.nl)

În 2006 a fost invitată să se alăture inițiativei pornite în Amsterdam, Cascoland. Experiențele fascinante din Cape Town, Johannesburg, Durban au inspirat-o să lucreze mai mult în domeniul designului social. Artista a început să combine în lucrările ei soluțiile vizuale cu cele sociale. Astfel, Indre Klimaite a urmărit schimbările din țara ei natală, Lituania. Actualmente lucrează la un proiect inițiat de ea însăși, privind cantinele ce trag să moară, neglijate, în Lituania. Proiectul analizează ce se întâmplă cu tradiția și cultura într-o țară care trece prin transformări politice și încearcă să afle dacă și cum artistul poate să influențeze ce păstrăm și ce uităm. De asemenea, îi cere societății să-și analizeze, să-și regândească și să-și reevalueze trecutul. (www.kompotas.lt)

7.09.2010 – 15.10.2010

CHIȘINĂU 2050 - STAȚIA DE MANIPULARE A CLIMEI

Proiectul meu pe termen lung, numit 2050, se axează pe fapte reale și ficțiuni ce se referă la viitoarele schimbări și fenomene socio-economice și geopolitice care ar putea deveni realitate până în anul 2050. 2050 lucrează cu amplasamente utopice, precum aranjamente experimentale, peisaje sau instalații (site-specifice) ce îmbină momente documentare cu momente fictive reflectând imaginile mele privind condițiile de trai, arhitectura și spațiile sociale în schimbare cărora li se conferă funcții socio-politice noi și emancipate și noi estetici.

Intervenția din Chișinău este campania Chișinău 2050 - Stația de Manipulare a Climei, centrată pe imaginarea primei și posibilei (într-un viitor) utopice Stații de Manipulare a Climei în peisajul urban al Chișinăului, amplasată conceptual în Hotelul "Național", un complex de referință de clădiri moderniste. Acest complex abandonat, care în trecut se numea Hotel "Intourist", construit de arhitecții V. Salaghinov și A. Gorbunțov în 1978, este actualmente obiectul speculațiilor politicianilor locali și ale antreprenorilor, care s-au gândit și ei la demolare.

Această campanie ar putea fi văzută ca o reacție (poate provocatoare) la actuala campanie vizuală desfășurată de municipalitatea din Chișinău, numită "Chișinău 2025 – Capitală Europeană", care reflectă confuzia între dorințe și realitate pe care par a o face actorii politici când vine vorba de Uniunea Europeană, dar care pare să nu aibă vreo idee structurată sau un concept clar pe care să se bazeze.

Klaus SCHAFLEK. Născut la Graz, Austria. În 1996 face studii la Școala de Fotografie Artistică din Viena, iar în 2003 își finalizează studiile la Academia de Arte, Vienna. Continuă studiile la Universitatea Economică din Graz (1995) și la Facultatea de Științe Politice din Messina, Italia. Din 1997 este co-curator al grupării artistice K.U.L.M. care include proiecte realizate în cooperare cu Festivalul Steirischer Herbst și Graz Capitala Culturală Europeană-2003. Din 2000 colaborează cu Baustelle Land pe proiecte de arhitectură și proiecte în spații publice.

Din 2004 lucrează pentru Kunsthalle Exnergasse Vienna; după o perioadă, în postură de membru al bordului instituției. 2006/2007 face o reședință la LMCC, Lower Manhattan Cultural Council, New York, tot în 2008 este critic de artă, invitat la ART OMI, Ghent, New York. Info: www.schafle.net

20.09.2010 – 15.10.2010

Tocul Național Brut

În Moldova, venitul național brut este unul din cele mai mici din Europa. Prăpastiei economice abrupte la granița UE i se opune o creștere a ecartamentului căilor ferate și a lungimii tocurilor. În timp ce situația economică variază pe teritoriul ex-sovietic, liniile feroviare și elevația corporală a populației de sex feminin sunt relativ constante, conform unei biometrii invizibile. Imperativului verticalității, specific lumii civilizate, i se adaugă cel al înălțimii. Cursa zgârie-norilor și cea spațială din timpul Războiului Rece sunt înlocuite treptat de un nou fel de aspirație spre altitudini: competiția piedestalelor de călcâi.

În spațiul public din Chișinău, sunetul totalitar al tocurilor este de multe ori singura voce feminină. Ea pare o mișcare de rezistență în contextul inflației de sloganuri naționaliste care vor să atragă cetățenii mai aproape de pământ, însă paradoxal, pentru ambele campanii de pe afișe e responsabilă aceeași firmă.

BCM a ales locații din Chișinău pentru a aduna date numerice cu privire la înălțimea tocurilor, semnalând astfel o lacună în studiile statistice oficiale. Rezultatele sondajului se vor întoarce în spațiul unde au fost culese datele, în forma unui grafic al variației lungimii tocurilor/ unitate de timp. Acesta va fi afișat atât în spațiul public cât și în interiorul instituțiilor de stat din proximitatea locului studiat, care nu recunosc în activitatea lor zilnică importanța acestor date: Consutul României, Bursa de Valori, Comisia Națională a Pieței Financiare, Universitatea de Stat, Centrul pentru Artă Contemporană [KSA:K]. Toate graficele vor fi în final prezentate la Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova.

Biroul de Cercetări Melodramatice este o instituție dependentă fondată în 2009 de **Irina**

GHEORGHE și **Alina POPA**. Principalul său obiectiv strategic este deconspirarea melodramatizărilor din diferite contexte sociale și înlesnirea accesului general al publicului la rezultatele cercetării. BCM este o organizație non profit care își propune cooperarea cu alte instituții cu scopul de a dezvălui circuitul capitalului sentimental în relațiile sociale, politice și în ultimă instanță economice.

BCM analizează cum emoțiile, elemente cheie ale melodramei în toate momentele ei istorice, sunt în prezent folosite și manipulate în spațiul public, arătându-ne în ce reviste și în ce batiste se scurg lacrimile stoarse din efuziunea sentimentală contemporană.

Ca parte a acestei cercetări, BCM critică construcția culturală a imaginii femeii ca deținătoare a monopolului sentimentelor, construită în opoziție cu o rațiune presupuș masculină. Aceeași abordare maniheistă apare în descrierea relațiilor est-vest, ca și în portretizarea utopică a artei ca locus mitic al sensibilității și creativității. Metodologia BCM este definită ca melocritică. Blogul oficial BCM: <http://thebureauofmelodramaticresearch.blogspot.com/>

27.08.2010

ARCUL de TRIUMF

O acțiune ce va activa cu ajutorul publicului o machetă a Arcului de Triumf prin care artistul și-a propus să chestioneze starea de instabilitate existentă în societate. Este simptomatic că această instalație suspendată și acțiunea publică ce au avut loc de Ziua Independenței reprezintă în viziunea artistului un simbol al statalității, independenței și haina de paradă a guvernării de orice pigmentație politică.

Ulterior instalația va fi donată municipalității pentru un viitor Muzeu de Artă Contemporană.

Ghenadie POPESCU. Născut în 1971, stabilit la Chișinău. A frecventat Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Moldova, Facultatea Arte Plastice, specialitatea Pictură, în calitate de asistent liber în atelierul profesorului Fisticanu Veaceslav (1998 – 2003), în prezent membru al Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova (din 2005). Expozițiile personale au fost organizate la Internet galeria – Galeria Mobilă, Moldova (2001) și Biblioteca Municipală B.P. Hașdău, Chișinău, Moldova (2002). A participat de asemenea la expoziții internaționale, cele mai recente fiind 500 ani de la trecerea în neființă a lui Ștefan cel Mare și Sfânt, Centro Internazionale Amici Scuola, Roma, Italia (2004), Albastru European – Tânăra Generație, Biblioteca Națională / Centrul Expozițional Constantin Brâncuși, UAP, Chișinău, Moldova (2004), Un pas de cote, Die / Grenoble, Franța (2006), Saloanele Moldovei (2006). A fost premiat în 2003 - Premiul pentru Rezistență, oferit de ATP Oberliht în cadrul proiectului Al 9-lea Pod cu suportul Companiei VITANTA, Tighina, Moldova; 2004 - Premiul pentru tineret oferit de Uniunea Artiștilor Plastici; 2004 - Bursa de Excelență a Fundației Soros – Moldova pe anul 2005; 2005 - Premiul Ministerului Culturii și Cultelor din România.

22.09.2010 – 15.10.2010

Metrobunker

Ideea de proiect este bazată pe intersecția evidentă a două structuri arhitectonice: gurile de aerisire ale adăposturilor împotriva bombardamentelor construite în perioada socialistă, și asocierea acestora cu intrările de metrou din marile orașe ale lumii. Coincidențele celor două situații și elemente ar fi următoarele: o infrastructură enormă situată sub pământ, dezvoltată pentru ședere temporară în cazul adăposturilor împotriva bombardamentelor, cu suprastructuri mici aflate la suprafață; materialele de construcție folosite în ambele cazuri – în principal oțel și beton.

La nivel de cercetare, proiectul se va axa pe investigații și documentări ale sistemelor de adăpost împotriva bombardamentelor din Chișinău și va include o propunere de vizualizare a unui sistem de metrou virtual preconizat pentru Chișinău. În plan practic proiectul presupune reamplasarea/substituirea gurilor de aerisire ale adăposturilor împotriva bombardamentelor cu machetele stațiilor (imaginare) de metrou pentru municipiul Chișinău.

Maxim KUZMENKO. Născut în 1978, este stabilit la Chișinău. A făcut studiile la Școala de Artă „Al. Șciusev”, Chișinău (1988-1992) și Universitatea Politehnică din Moldova (1995-2000), curs de stagiu în Arhiva și Centrul Media, Festivalul IMPAKT, Utrecht, Olanda (2008).

În 2005 debutează în cadrul grupului de creație IZM, cu acțiunea „Votează klIZMa!” și participă în acțiunea publică, în cadrul festivalului Television Show (2006). Participă la diverse expoziții, așa ca „Intervenții 1” și „Intervenții 2” (2006,2007), organizate de Asociația Oberliht, la Alianța Franceză din Moldova și Centrul Expozițional “Constantin Brâncuși”, expozițiile “.edu (dot edu)” (2006) și Found Footage (2008) organizate de KSAK în Spațiul Expozițional al Colegiului de Arte Plastice „Al. Plămădeală”. În 2007, împreună cu grupul IZM, organizează expoziția “06.02.2007 -16.00”, Centrul Expozițional “Constantin Brâncuși”. Participă la Prima Bială Internațională de Artă Tânără “Qui Vive?” de la Moscova (2008), în două proiecte curatoriale: «Red Line» - curator Tatiana Fiodorova, la Centrul Național de Artă Contemporană și în programul video «95'49'» - curator Irina Liginova, la Centru Cultural Art-Strelka.

7.09.2010 – 15.10.2010

“Ромашка” (trad. din rusă – „romaniță” - specie de floare)

Proiectul se referă la o clădire numită în cultura orală “Romașka”, construită în anii 70 în cartierul Botanica din Chișinău. Prin designul său ieșit din comun edificiul reprezintă, fără îndoială, un reper arhitectonic al capitalei, iar în mediul arhitecților este adesea cunoscută sub denumirile de „păpușoi”, uneori „varză”, sau mai simplu – „butoi”.

Aspectul exterior al acestei construcții înalte de formă cilindrică poate fi asociat și cu un turn medieval cu o scară în spirală ce urcă în jurul axului principal. Concepută de un grup de arhitecți în perioada socialistă și fără a fi o trimitere explicită la arhitectură de tip defensiv, “Romașka” s-a transformat în cămin de familiești. În perioada edificării clădirii a fost percepută drept un experiment arhitectural, iar mai apoi a fost catalogată drept un instrument de testare a rezistenței umane. Inițial, clădirea a fost concepută ca un hotel de tip pensiune cu destinație de agrement și cu o cafenea-restaurant pe acoperiș. Ulterior, din cauza unor condiții nefavorabile și datorită înclinării axei sale, edificiul a căpătat o altă destinație, fiind transformat într-un modest cămin.

Artista și-a propus să activeze proiectul prin transformarea clădirii într-un Centru de Divertisment și Recreație. Logica este de a stimula potențialul creativ al locatarilor și interesul pentru facilitățile neexplorate ale clădirii. De exemplu, de acum înainte pe terasa de pe acoperiș ar putea fi organizate petreceri și sau chiar nunți, etc. Prin urmare, scopul proiectului este de a reanima funcționalitatea inițială a clădirii cu ajutorul locatarilor.

Tatiana FIODOROVA. Născută în 1976, este stabilită la Chișinău. A făcut studiile la Industria confecțiilor, Tehnicumul de deservire comunală, Tiraspol (1993 – 1997), Școala profesională a SA “Brățara de aur” (1997 – 1998), Academia Internațională de Arte Audio-Vizuale, Chișinău (1998 – 1999), Școala Privată de Design (1998 – 1999), Grafician, Facultatea de Arte Plastice, Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă, Chișinău (1999 - 2004), Institut Interstudio, Sankt Peretsburg (2004). Reporter, pentru programul TV « Alte Arte », Centrul de Artă Contemporană [KSA :K], Chișinău (2004); Participă la diverse concursuri și expoziții, așa ca Fashion, Festival Internațional, PremioMittelModa, Gorizia, Italia (2002,2003), Bursa Tănărul Creator 2005, Fundația Soros Moldova (2004), 1 Decembrie – Ziua Națională a României, Centrul Expozițional Constantin Brâncuși UAP, Chișinău (2001,2002,2003), Acțiune Anonimă expoziție de grup în spațiul expozițional spațiul expozițional al Colegiului de Arte Plastice “Al. Plămădeală” (2005), expozițiile “edu (dot edu)” (2006) și Found Footage (2008) organizate de KSAK în spațiul expozițional al Colegiului de Arte Plastice, “Al. Plămădeală”. Салон “ЦДХ-2006. “Современники”, Moscova (2007). Realizează proiectul curatorial «Red Line» expus la Centrul Național de Artă Contemporană, în cadrul Primei Bienale Internaționale de Artă Tănără “Qui Vive?”, Moscova (2008).

10.09.2010 – 15.10.2010

Lección practică de ecologie urbană pentru cei tineri

Proiectul presupune un tur ghidat de ecologie urbană pe un traseu stabilit prin oraşul Chişinău. Traseul adună şi uneşte o serie de obiective de interes natural şi cultural, legate de bio-diversitatea oraşului, care, după ultimele studii întreprinse de Victoria Covali şi colegii săi, cuprinde 275 de specii şi varietăţi, 168 de specii de arbori, dintre care 88 de copaci seculari, 97 de specii de arbuşti, şi 10 de liane. Proiectul final vizează realizarea unui ghidaj pe o hartă a traseului prin oraş şi un podcast cu informaţii audio legate de obiectivele vizitate. Lección practică de ecologie urbană răspunde nevoilor sensibilizării publicului tânăr la condiţiile ecologice ale mediului urban. Orice loc viran, spărtură în asfalt, grădină de bloc, clădire abandonată şi canalizare reprezintă un mediu cu o comunitate proprie de fiinţe vii. Locuitorii invizibili ai Chişinăului sunt peste tot în jurul nostru. Vom învăţa să explorăm, să protejăm şi să identificăm flora şi fauna spontană, plantele ornamentale sălbătice şi cele mai rezistente specii în condiţiile precare din oraş. Legislaţia deficientă, lipsa pregătirii tehnice şi ştiinţifice a managerilor locali, cât şi lipsa resurselor alocate pentru conservarea mediului în Republica Moldova impun necesitatea urgentă a informării temeinice şi avizate cu privire la situaţia ecosistemelor urbane.

Ştefan TIRON a absolvit Facultatea Istoria şi Teoria Artei la Bucureşti. Face trafic de informaţie între diferite oraşe, scene, zone geografice; între ştiinţele naturale şi artele frumoase; susţine propaganda apicolă, organizează safari-uri subculturale şi activităţi contraculturale. Între 2006-2008 coordonează un program de ştiinţă popularizată bazat pe istoria explorării spaţiului cosmic, cosmologie şi sound art <http://cozzzzzzzzz-mononautica.blogspot.com/>. Ca dealer de informaţie din est, facilitează transferul de tehnologie de supraveghere din est spre vest la Sigint 2009 în Koln <http://events.ccc.de/sigint/2009/Fahrplan/events/3123.en.html>.

Vadim ŢIGĂNAŞ. Născut în 1985, este stabilit la Chişinău. A făcut studiile la Academia de Muzică, Teatru şi Arte Plastice, Chişinău, Facultatea de Arte Plastice (2003-2006), din 2006 student la aceeaşi Academie, Facultatea de Artă şi Management. Participă la atelierul şi expoziţia Found Footage, organizată de Centrul pentru Artă Contemporană [KSA:K], Chişinău (2007). Colaborează la revistele de artă Tricou, Chişinău (2006) şi Stare de Urgenţă, Chişinău (2008). Este coordonatorul proiectelor Cronicile Lui Popescu, Tactics of resistance X Global Police, INTERVENŢII 2, Organizate de Asociaţia Oberliht, la Centrul Expoziţional „Constantin Brâncuşi” Chişinău (2007) şi curatorul Galeriei Mobile, Asociaţia Oberliht, Chişinău (2008)

22.09.2010 – 15.10.2010

Hotelul Subțire

Un hotel conceput de artist, care probabil este cel mai subțire din toată lumea și cu siguranță este singurul de acest gen în Chișinău. Această instalație artistică, sub forma unui hotel improvizat, se va regăsi într-un spațiu dintre două case adiacente de pe strada Șciusev. Hotelul Subțire va funcționa ca o instalație interactivă pe perioada desfășurării proiectului unde se vor distribui materiale promoționale ale evenimentului, dedicat orașului Chișinău. Trecătorii și oaspeții orașului ar putea poposi în acest hotel și petrece o vreme agreabilă în compania artistului. Bine ați venit!

Mark VERLAN. Născut în 1963, stabilit la Chișinău. A făcut studiile la Școala de Artă „Al. Șciusev”, Chișinău (1974 - 1978) și Colegiul de Arte Plastice “Al. Plămădeală”, Chișinău, Rep. Moldova (1983 - 1986). Participant la mai multe expoziții locale și internaționale, dintre care: Exhibition of Moldovan Graphic Artists, Aachen, Germania (1993); “Kilometrul 6,” SCCA Expoziția Anuală, Chișinău, Rep. Moldova (1996); “Mesaje de la Tzara - REFlecții în RE” a 2-a expoziție anuală a SCCA Chișinău, Rep. Moldova, “Multiple Homes” USA/Moldova (1997); “Surâsul Giocondei” – Festival de Performanțe, Chișinău, Rep. Moldova, “PERIFERIC 2” – Festival de Performance, Iași, România (1998); “Tranzit NAPOK”, Cluj Napoca, România, “After the Wall”, Stockholm, Suedia (1999); «KINOVARI (imitazia)», Chișinău, Rep. Moldova, “Unfortunately last Sunday afternoon somebody left the door open...”, Sittard, Olanda (2000); “InvAsia”, Orheiul Vechi, Rep. Moldova, “Exil - 2001”, “Blood and Honey”, Vienna, Austria (2003); “Transfer” Exhibition and Round Table, Moscova, Rusia, “Shargorod’2009” Reședință, Shargorod, Ucraina (2009). Expoziții solo, dintre care: “Dacă ași avea un atelier...”, Chișinău, Rep. Moldova, “Marioka, Fiul Ploii”, Cluj, România (1999); “Eny”, Centrul Expozițional C. Brâncuși, Chișinău, Rep. Moldova (2009); MALLdova Centrul Comercial, Chișinău, Rep. Moldova (2010)

22.09.2010 – 15.01.2011

Panorama din Hotelul Cosmos

Panorama din Hotelul Cosmos are la bază noțiunea de eșec a programului spațial sovietic, precum și percepția orașului ca fiind în stare să-și producă propria legendă urbană și de a crea o poveste ireală, dar credibilă, despre sine.

Panorama din Hotelul Cosmos înseamnă ideea de a crea o lună suplimentară, una falsă, care ar servi drept lună proprie pentru oraș, fiind întotdeauna la locul ei, uneori împreună cu luna adevărată în spatele ei. Ecoul defunctelor ambiții sovietice de a controla ordinea cosmică va continua să servească astfel unul din orașele post-sovietice, de această dată ca element al unei legende locale. Fiind un ecou al trecutului comunist, proiectul Panorama din Hotelul Cosmos, va trebui desfășurat în numele ajutorului reciproc între țările-surori: o idee uitată și degradată, care era una din virtuțile reale ale sistemului comunist. Proiectul se va baza pe următorul schimb: un grup de experți de la Chișinău fac schimb de experiență cu autoritățile municipale din Varșovia în ceea ce privește transformarea orașului într-o imensă grădină; iar experții din Varșovia exportă luna la Chișinău.

Proiectul, din punct de vedere logistic, este și un ecou al schimburilor între țările comuniste surori, în numele internaționalismului și al ajutorului reciproc, în acest caz între orașele Varșovia și Chișinău.

Joanna RAJKOWSKA (născută în 1968 la Bydgoszcz, Polonia) este autoare de obiecte, filme, instalații, acțiuni efemere, precum și de intervenții în spațiul public. Lucrările ei reflectă schimbările din receptarea artei și din așteptările față de aceasta și față de funcțiile ei sociale, referindu-se la complexitatea problemelor de identitate ce afectează țările din Europa de Est după transformările economice și politice din anii '90.

Cele mai discutate lucrări ale Joannei Rajkowska, *Pozdrowienia z Alej Jerozolimskich/ Salutări de pe Aleea Ierusalim* (2002-2009) și *Dotleniacz/ Oxigenator* (2006-2007), funcționează ca "sculpturi sociale" contemporane, activând straturi de sensuri (atât istorice cât și ideologice), provocând conflicte, servind drept platforme specifice inserate în țesătura urbană a Varșoviei, fiind folosite pentru dezbateri, argumentări și manifestații.

Lucrările ar putea fi considerate și ca fiind simple pretexte pentru discuții privind controlul asupra pământului și formele potențiale în care memoria colectivă s-ar putea manifesta prin monumente publice. Din cauză că lucrările Joannei Rajkowska iau naștere ca "legende urbane", tăieturi din presă, bărfe și dezbateri în mass-media, forma lor este mereu "neterminată", astfel că există întotdeauna posibilitatea să evolueze și să sufere mutații, chiar împotriva intențiilor inițiale ale artistei.

15.09.2010 – 15.10.2010

Memorial pentru o casă demolată**(Proiect realizat în colaborare cu Lilia DRAGNEVA)**

Lucrarea vizează Casa urbană a familiei Teodosiu și Vila familiei Tumarchin (amplasate cândva pe bulevardul Ștefan cel Mare 160A/160B și actualmente demolate) și își propune drept scop restabilirea în plan vizual a planului acestor monumente de arhitectură de valoare locală.

Prin această lucrare se dorește a se pune în evidență lipsa de interes față de patrimoniului arhitectural din Chișinău, ceea ce a rezultat în distrugerii active (prin demolări) și pasive (din neglijența și pasivitatea autorităților publice ce nu au știut să întreprindă la timpul convenit măsurile necesare protecției acestor monumente) în urma cărora multe monumente de importanță locală și națională au dispărut pentru totdeauna.

Planul vilei urbane a familiei Tumarchin (Bd. Ștefan cel Mare 160A) urmează a fi reprodus pe același loc unde cândva s-a aflat această vilă printr-o plantație de flori ce va contura limitele propriu-zise ale planului clădirii la o scară reală. Lucrarea urmează a fi amplasată ca intervenție temporară la adresa Bd. Ștefan cel Mare 160A.

Vladimir US – născut în 1980, stabilit la Chișinău. Absolvește Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Moldova, Facultatea de Arte Plastice (1998 – 2003), Colegiului Invizibil Moldova, laboratorul (2001 – 2003), Universitatea de Arte din Belgrad, Masterat în Managementul Culturii și Politici Culturale în Balcani, Serbia și Muntenegru 2005 – 2006 și Ecole du Magasin, Program Internațional de Studii Curatoriale, Grenoble, Franța (2004 – 2005).

Participă la expoziții de grup și personale, tabere și simpozioane din: Chișinău, Tighina, Dubăsari, Râbnița, Bălți, Văsieni, Măcărești, Hirtopul Mare, Stejăriș, Bahmut, Tâpova (Moldova), Iași, București, Bacău, Humor, Oradea (România), Kiev (Ucraina), Istanbul (Turcia), Pierias (Grecia), Roma (Italia), Varșovia (Polonia), Lyon, Strasbourg, Cerilly (Franța), Ljubljana (Slovenia), Vilnius (Lituania), Trondheim (Norvegia), Berlin, Regensburg (Germania), Novi Sad (Muntenegru), Erevan (Armenia). Membru fondator și președinte al Asociației Tinerilor Plasticieni din Moldova Oberliht (2000 – 2007). Începând cu 2000 organizează expoziții și proiecte de artă contemporană la Chișinău, Tighina, Dubăsari, Râbnița, Bălți, Butuceni, Măcărești (regiunea transnistreană/Moldova; Roma (Italia) – proiect de schimb organizat în colaborare cu Centrul Internațional Amici Scuola din Roma și în orașele Grenoble și Die (Franța) în cadrul Sesiunii a 15-a a Școlii Magasin.

15.09.2010 – 15.10.2010

Proiectul “(RE)Umplerea lacului Valea Morilor”

Când membrii colectivului artistic Société Réaliste au vizitat Chișinăul pentru prima dată, în 2010, au observat că afișul ce le prezenta trecătorilor Parcul Valea Morilor (fostul lac Komsomolist) conținea încă lacul ce fusese pus în mijlocul lui așa cum a fost proiectat în 1950. În urma unor lucrări de proporții de construcții din zonă, lacul pur și simplu a dispărut, înghițit de pământ. Proiectul “Umplerea lacului Valea Morilor” este o instalație publică rudimentară în fostul lac artificial din parcul Valea Morilor, sub forma unui dispozitiv compus din 5 furtunuri de grădină. Dispozitivul cu furtunuri va trebui conectat la rețeaua publică de apă a orașului, și va putea fi reglat în funcție de presiunea apei: poate la fel de bine arunca jeturi de 30 cm, cât și 300 cm. Membrii Société Réaliste doresc să implementeze dispozitivul de udare în stea cu cinci colțuri în lacul secăt din parcul Valea Morilor. Ambiția lor este de a reumple cu răbdare lacul, pentru a transforma din nou parcul într-o zonă de agrement și recreare cu lac în mijloc, așa cum era în perioada socialistă.

Société Réaliste este un colectiv artistic din Paris, fondat în iunie 2004 de **Ferenc GROF** și **Jean-Baptiste NAUDY**. Société Réaliste are lucrări de design politic, economie experimentală, ergonomie teritorială și consultanță în domeniul ingineriei sociale. Fiind politehnic, colectivul își dezvoltă schemele de producție prin expoziții, publicații și conferințe. Colectivul Société Réaliste este reprezentat de Galeria Martine Aboucaya (Paris).

15.09.2010 – 10.01.2011

Terenul de joc din microraiion

Ideea proiectului este axată pe microraiion. Acestea au îmbinat eficient o formulă de a asigura locuitorii sovietici cu necesitățile de zi cu zi. Arhitecții în acest caz au fost privați ca și niște facilitatori și nici de cum ca și designeri, prin urmare ambițiile artistice nu se încurajau. Între timp pe fațadele sobre au apărut o mulțime de expresii individualiste, cum ar fi extensiile construite de micii comercianți, atașate blocurilor socialiste la parter, garaje pentru mașini, grilaje somptuoase pe ferestre și uși metalice. Acestea reprezintă schimbarea la față a dezvoltării urbane de după decesul Imperiul Sovietic. Artistul planifică să plaseze o structură metalică amintind cea folosită pentru gimnastică care va fi amplasată pe un teren de joc abandonat, situat în grădina interioară de la sectorul Botanica. Copiii se vor folosi de elementele și orificiile pentru a escalada acea structură care parțial va fi alternată de tipuri de grilaje și ornamente pe care le putem identifica cu ușurință în preajmă. Astfel designul elementelor ce constituie structura originală va fi decorat cu atribute personalizate ale locatarilor care-și vor pierde astfel funcționalitatea restrictivă.

Tilmann MEYER-FAJE. Născut în 1971 în Germania, stabilit la Amsterdam. A studiat arta audiovizuală la Academia Gerrit Rietveld și arta vizuală la Sandberg Institute. Iluziile utopice funcționează ca factori stimulatori în viața noastră. Planificarea orașelor, politica, publicitatea și știința sunt ghidate de obiective ambițioase. Tilmann Meyer-Faje examinează măsura în care acestea corespund ambițiilor și materializează aceste vise în lucrările sale, străbătute de ironie datorată discrepanței dintre limbajul marketingului și experiența reală. Artistul șterge intenționat limitele dintre ficțiune și realitate. Prezintă felii ale investigațiilor sale detaliate, realizate în arhive sau pe internet. În amestecul său de real și fals, există mai puțină ficțiune decât ar putea spectatorul crede. Deseori artistul participă în propriile sale instalații iar publicul devine el însuși implicat. A editat o revistă de bulevard despre dramaturgul Friedrich Schiller, iar recent a realizat proiectul unui butic de suveniruri în cel mai mare magazin din Utrecht. Detalii pe: www.buurtkroket.nl.

Perioada: **Mai 2010 – Ianuarie 2011**

Locația: **Chișinău, Republica Moldova**

Organizatorul proiectului: **KSAK** - Centrul pentru Arta Contemporană, Chișinău (www.art.md)

Parteneri: **Asociația E-cart.ro**, România(www.e-cart.ro), **MEEM- Rael Artel Gallery: Non-Profit Project**, Estonia (www.publicpreparation.org)

Participanți:

Rael ARTEL - curator (EST), **Pavel BRAILA** - artist vizual (MD), **Ana DZOKIC** și **Marc NEELLEN**, [STEALTH.unlimited] (NL), **Octavian EȘANU** – artist, teoretician, curator (US/MD), **Tatiana FIODOROVA** - artist vizual (MD), **Ferenc GRÓF & Jean-Baptiste NAUDY** (Societe Realiste) - artist vizual (FR/HU), **Catalin GHEORGHE** - teoretician, curator (RO), **Angela HARUTUNEAN**- teoretician, curator (EG/AM), **Augustin IOAN** – arhitect, profesor (RO), **Susanne KRIEMANN** - artist vizual (NL), **Indre KLIMAITE** – artist vizual, **Amsterdam** (NL), **Floe KASEARU** – artist vizual (EST), **Maxim KUSMENKO** - artist vizual (MD), **Ana MARIAN** - istorician de artă (MD), **Tamara NESTEROVA** – teoretician, arhitect (MD), **Dumitru OBOROC** - visual artist (RO), **Kaja PAWELEK**- curator (PL), **Alina POPA&Irina GHEORGHE** (Biroul de Cercetări Melodramatice)– artiști vizuali (RO), **Virgil PASLARIUC** – istorician (MD), **Danilo PRNJAT** – artist vizual (SP), **Ghenadie POPESCU** - artist vizual (MD), **Joanna RAJKOWSKA** – artist vizual (PL), **Rena RAEDLE&Vladan JEREMIC**, curatori, activiști sociali (SP), **Angela SERINO** – curator, art manager (NL), **Klaus SCHAFLE** - artist vizual (AU), **Tilmann MEYER-FAJE** - artist vizual (NL), **Ovidiu TICHINDELEANU** – teoretician, scriitor (RO/MD), **Stefan TIRON** - artist vizual, curator (RO), **Vadim ȚIGANAȘ** - artist vizual (MD), **Nomeda URBONAS** - artist vizual (LT), **Vladimir US** – artist vizual, curator (MD), **Raluca VOINEA**, curator, teoretician (RO), **Mark VERLAN** - artist vizual (MD)

Curator: **Ștefan RUSU**

CHIȘINĂU- Artă, Cercetare în Sfera Publică – este o platformă transdisciplinară care va studia legăturile dintre simbolurile politice și culturale și propagandă, și impactul lor asupra mediului urban, interferența dintre narățiunile personale și ideologiile și discursurile culturale importate în relație cu sfera publică. Scopul proiectului este de a explora discursurile instituționale și politice dominante care au modelat peisajul urban al orașului Chișinău pe parcursul istoriei sale recente.

Componentele proiectului – seminarul teoretic, ateliere practice, conferință interdisciplinară și prezentarea finală a proiectelor – vor analiza în profunzime schimbările recente ce au modelat mediul social și cultural în cei 20 de ani

de după căderea Zidului Berlinului și demontarea sistemului socialist. La nivel de politici regionale, proiectul va fi o ocazie de schimb cultural și cooperare între practicanți din arta contemporană și experți din diverse domenii (arhitecți, isticrieni, designeri, sociologi, culturologi) și între țări din Balcani și din jurul Mării Baltice. Participanții la proiect vor discuta diferențele culturale din trecut și realitățile prezentului, și vor prezenta artiștilor, lucrătorilor culturali și publicului larg propria problematică. La proiect sunt invitați participanți din țări balcanice (România, Serbia, Macedonia) și baltice (Lituania și Estonia), precum și din alte țări din UE (Germania, Franța, Polonia, Austria, Olanda) care au trecut sau trec prin procese și fenomene sociale și culturale asemănătoare.

Partenerii proiectului în Moldova: Alianța Franceză din Moldova, Institutul Goethe/București, Centrul Cultural German ACCENTE/Chișinău, Institutul Polonez/București, Forumul Cultural Austriac/București, Catedra UNESCO de Studii Sud-Est Europene în cadrul Facultății de Istorie a Universității de Stat din Moldova, Muzeul Național de Istorie și Arheologie, Ministerul Federal al Educației, Artelor și Culturii din Austria.

Parteneri Media: Public Media Group SRL, Revista la Plic, Radio Europa Libera, Publica TV.

CHIȘINĂU- Artă, Cercetare în Sfera Publică este produs cu suportul financiar al Allianz Kulturstiftung/Germania, Fundației ERSTE/Austria, Fundației Mondriaan/Amsterdam, Alianței Franceze din Moldova, Institutului Goethe/București prin Centrul Cultural German ACCENTE/Chișinău, Institutului Polonez/București, Forumului Cultural Austriac/București, Direcția de Cultură a Primăriei Municipiului Chișinău.

HARTA AMPLASĂRII PROIECTELOR

15.09.2010 – 15.10.2010

1 „Jocul cu memorii. Cum să explici monumentul unui popor?” de Dumitru OBOROC.

Locații: Monumentul eliberării Moldovei de ocupația Germano-Fascistă. Piața Națiunilor Unite (Bd. Ștefan cel Mare); Monumentul Luptătorilor pentru Puterea Sovietică. Str. Vasile Alecsandri, 6; Monumentul Eroilor Comsomolului Leninist. Bd. Grigorie Vieru; Monumentul Serghei Lazo. Piața S. Lazo (Str. Decebal și Str. Sarmizegetusa)

7.09.2010 – 15.10.2010

2 „STEFAN cel MARE eto LENIN” de Flo KASEARU

Locația: Muzeului Gloriei Muncii, Regia de Transport Electric al Municipality Chișinău
Adresa: str. Columna 169
și în microbuzele Nr. 173, 119

22.09.2010 – 15.10.2010

3 „Cantina” de Indre KLIMAITE

Locația: Cantina Întreprinderii de Stat “Vibroribor”
Adresa: Bd. Gagarin 10

7.09.2010 – 15.10.2010

4 „Chișinău 2050 - Stație de manipulare a climei” de Klaus SCHAFLER

Locația: Hotelul NAȚIONAL
Adresa: Bd. Ștefan cel Mare 4

15.09.2010 – 15.10.2010

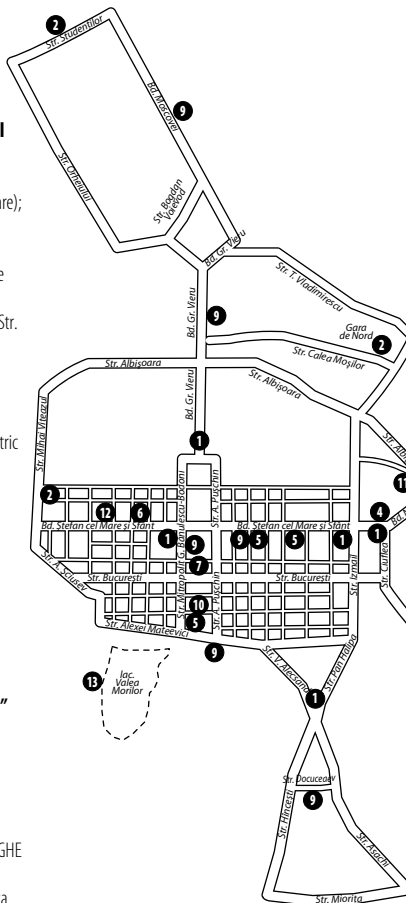
5 „Tocul Național Brut” de Alina POPA & Irina GHEORGHE (The Bureau of Melodramatic Research),

Locația: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova
Adresa: str. Grenoble 106

27.08.2010

6 „ARCUL de TRIUMF” de Ghenadie POPESCU

Locația: Scurarul din fața Teatrului Național de Operă și Balet
Adresa: Bd. Ștefan cel Mare, 152

22.09.2010 – 15.10.2010

7 „Metrobunker” de Maxim KUZMENKO

Locația: Direcția Cultură al Municipiului Chișinău

Adresa: str. București 68

7.09.2010 – 15.10.2010

8 „Ромашка” de Tatiana FIODOROVA

Locația: Căminul de familisti (casa Păpușoi)

Adresa: Arheolog Ion Casian-Suruceanu 29/2

10.09.2010 – 15.10.2010

9 „Lecție practică de ecologie urbană pentru cei tineri”

de Ștefan TIRON și Vadim ȚIGANAȘ

Locația: Traseul 1. Str. Mateevici - str. Bănulescu

Bodoni - str. Hâncești - str. Docuceav

Traseul 2. Parcul Catedralei - Bd. Grigorie Vieru - Str.

Kiev

22.09.2010 – 15.10.2010

10 „Hotelul Subțire” de Mark VERLAN

Locația: Spațiu dintre două clădiri adiacente

Adresa: str. Șciusev – 77.

22.09.2010 – 15.01.2011

11 „Panoramă din hotelul Cosmos” de Joanna RAJKOWSKA

Locația: Clădire administrativă în construcție

Adresa: Bd. Dimitrie Cantemir Nr.4

15.09.2010 – 15.10.2010

12 „Memorial pentru o casă demolată” de Vladimir

US (Proiect realizat în colaborare cu Lilia DRAGNEVA)

Locația: Casa urbană a familiei Teodosiu și Vila familiei

Tumarchin

Adresa: Bd. Ștefan cel Mare 160A/160B

15.09.2010 – 15.10.2010

13 „(RE)Umplerea lacului - VALEA MORILOR ” un proiect de Société Réaliste (Ferenc GROF și Jean-Baptiste NAUDY)

Locația: Lacul Valea Morilor (intrarea din partea Universității de Stat)

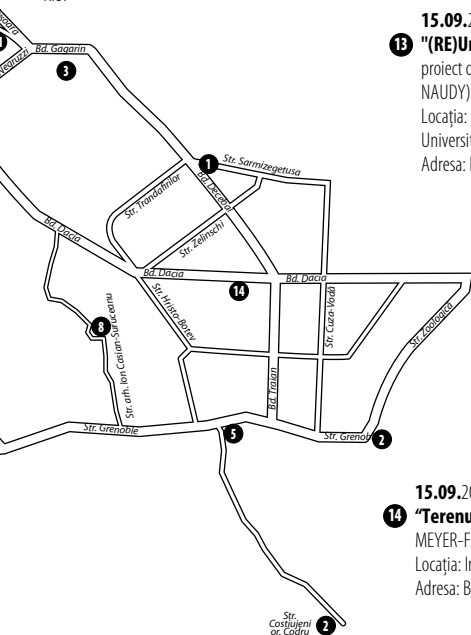
Adresa: Lacul „Valea Morilor”

15.09.2010 – 10.01.2011

14 „Terenu de joc din micraoiaon” de Tilmann MEYER-FAJE

Locația: Interiorul unei curți din sectorul Botanica

Adresa: Bd. Dacia

Str.
Costujeni
or. Cădru